

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	WL	Behandeld	M.A.R.G. Knubben-Merkies
Ons kenmerk	2018/84599	Telefoon	+31 43 389 78 80
Uw kenmerk	-	Maastricht	11 december 2018
Bijlage(n)	1	Verzonden	20 december 2018

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder inzake veiligheid op Chemelot

Geachte Staten,

Chemelot heeft grote ambities voor groei en duurzaamheid op het industriecomplex. Tussen nu en 2025 wil ze uitgroeien tot de meest veilige, duurzame en competitieve materialen- en chemiesite van (West-)Europa. In juni 2018 heeft de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OvV) met haar rapport "Chemie in samenwerking, risicobeheersing op het industriecomplex Chemelot" het thema veiligheid op en rondom het industrieterrein benadrukt. Wij onderschrijven de stelling van de OvV dat veiligheid een belangrijke bouwsteen is voor de totale ontwikkeling van het Chemelot terrein en haar omgeving.

De duurzaamheidstransitie zal maatschappelijk verantwoord gaan plaatsvinden.

Als bevoegd gezag spelen wij een belangrijke rol in de behartiging van het publieke belang van de veiligheid op en rondom Chemelot. Reden waarom ons college de regie pakt om, gezamenlijk met de omliggende gemeenten, de Regionale Uitvoeringsdienst ZL (RUD ZL) en de Veiligheidsregio ZL, een visie op veiligheid vast te stellen. In de uitwerking hiervan zullen we ook aandacht hebben voor de zorgen en gevoelens van onveiligheid van direct omwonenden. Als uitgangspunt voor de visie geldt het streven naar een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau. We onderzoeken momenteel gezamenlijk welke maatregelen we kunnen treffen en welke instrumenten we kunnen inzetten om de veiligheid op en rondom Chemelot te bevorderen en te borgen. Graag informeren wij u over de ontwikkelingen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat we bij dit project afhankelijk zijn van de medewerking van onze partners. Immers, zoals de OvV ook terecht constateert, beschikken wij niet over een wettelijk sturingsmiddel om (onderlinge) risico's van activiteiten binnen het multi-user complex te beperken.

2018/84595

Omgevingsveiligheid

In de toekomstige Omgevingswet wordt (onder andere) het onderwerp veiligheid stevig verankerd. Bij de inwerkingtreding van de Wet moeten zogenaamde “aandachtsgebieden” in kaart gebracht zijn.

Een aandachtsgebied wordt bepaald op basis van incidentscenario's die bij activiteiten met gevaarlijke stoffen op kunnen treden. Aan de hand hiervan kunnen brand-, explosie- en gifwolkaandachtsgebieden in kaart gebracht worden. Het idee achter de indeling in deze drie gebieden is dat het type gevaar beter gedifferentieerd kan worden, inclusief de daarvoor in acht te nemen afstand. Deze aandachtsgebieden worden vanaf 2021 opgenomen in de omgevingsplannen. In afstemming met de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein zullen, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, de aandachtsgebieden op en rondom Chemelot in kaart gebracht worden. Met dit inzicht kunnen direct de juiste maatregelen (bouwvoorschriften of omgevingsmaatregelen) getroffen worden om de ruimte op en rondom Chemelot veilig in te richten. Deze aanpak zal (ook vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet) geborgd worden.

Om daarnaast te voorkomen dat mensen onnodig blootgesteld worden aan de risico's van met name toxische incidenten, zullen voor de ontwikkeling van de Chemelot campus criteria opgesteld worden. Een functioneel, technische en organisatorische samenhang met de Industrial Site moet hierbij in ieder geval aan de orde zijn.

Op grond van het Besluit risico's zware inrichtingen (Brzo) moet de locatie Chemelot één keer per vijf jaar een actueel Veiligheidsrapport (VR) maken. In een VR staan alle technische en organisatorische aspecten beschreven alsmede de voorzorgsmaatregelen die getroffen zijn ten aanzien van beheersing van de veiligheidsrisico's veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten met gevaarlijke stoffen. Het VR voor Chemelot wordt in 2019 geactualiseerd. Hoofdstuk één van de overkoepelende omgevingsvergunning voor Chemelot wordt eveneens in 2019 geactualiseerd. Hierin zal verwezen worden naar de externe veiligheidsaspecten vanuit het VR 2019. De deelvergunninghouders zijn direct verantwoordelijk voor de naleving van de voorschriften uit de diverse delen van de omgevingsvergunning. Hierbij zal ook Chemelot Site Permit BV (vergunninghouder van de overkoepelende omgevingsvergunning) op haar verantwoordelijkheden gewezen worden.

Procesveiligheid

De ontwerpen van de fabrieken op Chemelot dateren veelal uit de jaren '60 en '70. Een ouder ontwerp betekent niet per definitie dat deze onveilig is. Immers bij grote onderhoudstops worden regelmatig onderdelen van deze procesinstallaties, waar nodig of gewenst, vervangen door nieuwe onderdelen. Het betekent wel dat bedrijven ervoor moeten zorgen dat de ouder wordende installaties nog steeds veilig kunnen worden gebruikt. In het Brzo 2015 is de veroudering van installaties en corrosie (“ageing”) als nieuw aandachtspunt opgenomen. Vanaf 2017 toetsen Brzo-inspectieteams (RUD ZL, Veiligheidsregio ZL en inspectie SZW) tijdens de audits hoe bedrijven met ageing omgaan. Het doel is na te gaan wat bedrijven doen om veroudering van hun installaties te identificeren en te beheersen. In geval van een overtreding wordt de Landelijke Handhavingsstrategie Brzo+ toegepast om gedane bevindingen direct met een passende interventie te beantwoorden.

Overkoepelende omgevingsvergunning

De OvV heeft in haar rapport opgemerkt dat de constructie van de overkoepelende omgevingsvergunning een goed werkend instrument is. De “pilot Chemelot onder de Omgevingswet” heeft dit eveneens aangetoond en heeft er succesvol toe geleid dat de mogelijkheden voor een ‘koepelvergunning’ (inclusief de voordelen) ook onder de Omgevingswet in stand blijven. De overkoepelende omgevingsvergunning heeft tot gevolg dat de risico’s van onderlinge effecten van de bedrijven echter niet beschouwd hoeven worden. In samenwerking met Chemelot, de RUD ZL, de Veiligheidsregio en de Inspectie SZW zullen we nagaan en waar mogelijk vastleggen hoe we deze risico’s alsnog kunnen duiden.

Overige ontwikkelingen

Om de gezamenlijke veiligheidsprestaties en veiligheidsorganisatie verder te blijven verbeteren is ook binnen Chemelot een projectgroep rondom veiligheid van start gegaan. Binnen deze projectgroep vallen drie projecten. Deze zijn gericht op veiligheid rondom installaties op het terrein, bedrijfsvoering van deze installaties en gedrag en cultuur. Ieder project is weer onderverdeeld in een aantal deelprojecten waarbinnen een aantal relevante aandachtspunten is opgenomen. De komende maanden worden deze onderwerpen verder uitgewerkt en eerste concrete acties uitgevoerd.

Op 25 oktober jl. hebben wij het Burgermanifest “Veiligheid rond Chemelot” in ontvangst genomen. Met het manifest willen een aantal inwoners de omwonenden een stem geven. Ze formuleren er eisen in die gaan over de gewenste veiligheid in de omgeving van het terrein. Ze verlangen dat overheden en Chemelot hun verantwoordelijkheid serieus nemen en hun veiligheid wordt gewaarborgd. Het is van belang te vermelden dat het onderwerp veiligheid op en rondom Chemelot veel betrokkenen kent. We hebben aandacht voor de communicatie met alle in- en externe partijen. Zowel de partijen in de zogenaamde eerste schil (betrokken bij de vergunningenkant van veiligheid), als de partijen in de tweede schil (betrokken in geval van een calamiteit) zullen over de voortgang van het project geïnformeerd worden.

Op grond van de Rijkswet Onderzoeksraad voor Veiligheid moeten bestuursorganen binnen een half jaar na het uitbrengen van een onderzoeksrapport een standpunt innemen op de aan hen gedane aanbevelingen. In de bijlage treft u de reactie van ons college op de aanbevelingen. In samenwerking met partners worden de eerste resultaten begin 2019 verwacht. De inhoudelijke uitwerking zal in de periode daarna plaatsvinden. We zullen de OvV op de hoogte stellen van de voortgang hen als klankbord gebruiken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

dr. J.P. van den Akker LMM

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Mevrouw C. van Nieuwenhuizen
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Cluster WL
Ons kenmerk 2018/86601
Uw kenmerk
Bijlage(n)

Behandeld M.A.R.G. Knubben-Merkies
Telefoon (043) 389 78 80
Maastricht 18 december 2018

VERZONDEN 19 DEC. 2018

Onderwerp

Reactie op de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid in het rapport Chemie in Samenwerking

Excellentie,

Op 21 juni 2018 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) het rapport "Chemie in samenwerking, veiligheid op het Industriecomplex Chemelot" gepubliceerd. Met deze brief geven wij invulling aan de verplichting op grond van de Rijkswet Onderzoeksraad voor Veiligheid over de aan ons gerichte aanbevelingen uit het rapport.

De aanbeveling aan Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg luidt:

"Formuleer in samenwerking met de omliggende gemeenten een ambitieuze en uitgewerkte visie om de veiligheid op Chemelot en voor de omgeving te bevorderen. Deze visie moet ook als leidraad dienen voor de uitvoering van de ruimtelijke ordening door de omliggende gemeenten. Als uitgangspunt hierbij geldt het streven naar een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau dat verder gaat dan de wettelijke normen voor veiligheid. Zorg ervoor dat de geformuleerde veiligheidsambities leidend zijn in alle rollen die de provincie vervult ten aanzien van Chemelot. Besteed in de visie in ieder geval specifiek aandacht aan:

- *Het aantoonbaar maken door de Brzo-bedrijven dat zij de gezamenlijke veiligheidsrisico's van de chemische procesinstallaties beheersen. Zowel de individuele bedrijven op Chemelot als CSP moeten hierop kunnen worden aangesproken.*
- *De criteria voor veiligheid die worden gehanteerd om te toetsen welke (niet industriële) activiteiten worden toegestaan zowel op Chemelot (met name op de Chemelot Campus) als in de directe omgeving. Streef hierbij naar om de aanwezigheid van mensen zoveel mogelijk te beperken en maak de verdere ontwikkeling van Chemelot afhankelijk van de mate waarin aan de verhoogde veiligheidsambities inhoud wordt gegeven."*

2018/86591

Gedeputeerde Staten onderschrijven het belang van veiligheid. Als bevoegd gezag spelen wij een belangrijke rol in de behartiging van het publieke belang van de veiligheid in het algemeen en dus ook op en rondom Chemelot. Reden waarom wij de regie hebben genomen om, gezamenlijk met de omliggende gemeenten, de Regionale Uitvoeringsdienst ZL (RUD ZL), de Veiligheidsregio ZL, de GGD ZL en de Inspectie SZW een visie op veiligheid vast te stellen.

Omgevingsveiligheid

In de toekomstige Omgevingswet wordt (onder andere) het onderwerp veiligheid stevig verankerd. Bij de inwerkingtreding van de Wet moeten zogenaamde "aandachtsgebieden" in kaart gebracht zijn. Een aandachtsgebied wordt bepaald op basis van incidentscenario's die bij activiteiten met gevaarlijke stoffen op kunnen treden. Aan de hand hiervan kunnen brand-, explosie- en gifwolkaandachtsgebieden in kaart gebracht worden. In samenwerking met de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein gaan wij (vooruitlopend op de Omgevingswet) de brand-, explosie- en toxische aandachtsgebieden op en rondom Chemelot in kaart brengen. De directe zichtbaarheid van deze gebieden op een plankaart geven de leidraad voor een goede ruimtelijke inrichting van de omgeving op en rondom Chemelot. Met het inzicht kunnen daarnaast de juiste maatregelen (bouwvoorschriften of omgevingsmaatregelen) getroffen worden om de ruimte op en rondom Chemelot veilig in te richten. Deze aanpak zal geborgd worden in de (instructieregels van de) Omgevingsverordening Limburg.

Koepelvergunning in relatie tot onderlinge risico's

In het onderzoek van de OvV is opgemerkt dat de constructie van de overkoepelende omgevingsvergunning een goed werkend instrument is. De pilot "Chemelot onder de Omgevingswet" heeft dit eveneens aangetoond en heeft er succesvol toe geleid dat de mogelijkheden voor een koepelvergunning (inclusief de voordelen) ook onder de Omgevingswet in stand blijven. De overkoepelende omgevingsvergunning leidt tot belangrijke milieu- en efficiency-voordelen: beheer(sing) van de locatiebrede milieubelasting, optimalisatie van energie-efficiency issues, locatiebrede borging van compliance (het veiligheidsbeheerssysteem) en de loketfunctie. Het bevordert bovendien de uniformiteit van beleid, procedures, best practices, voorschriften en verslaglegging. De organisatorische zeggenschap is ondergebracht bij "Chemelot Site Permit B.V." (verder: CSP BV). CSP BV treedt mede op als vergunninghouder van de vergunningen die in het kader van de Wabo zijn afgegeven. Samenhangend met de Wabo-vergunning zijn op de gehele Site Chemelot de regels met betrekking tot het Besluit risico zware ongevallen 2015 (Brzo) en de Regeling risico's zware ongevallen van toepassing. Hieruit volgt de verplichting tot het indienen van een Veiligheidsrapport en Installatieveiligheidsrapporten. De juistheid van deze documenten (en de implementatie van het veiligheidsbeheerssysteem) wordt jaarlijks bij de diverse site-users gecontroleerd middels veiligheidsinspecties in het kader van het Brzo. Deze veiligheidsinspecties worden uitgevoerd door multidisciplinaire inspectieteams (ISZW, Veiligheidsregio, RUD ZL (namens Provincie Limburg) en in voorkomende gevallen aangevuld met RWS en Waterschap Limburg).

De OvV merkt in zijn onderzoek op dat door de aanwezigheid van een overkoepelende omgevingsvergunning, een deel van het wettelijk instrumentarium van Brzo met betrekking tot onderlinge effecten tussen bedrijven en het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) met betrekking tot veilige afstanden tot kwetsbare objecten niet van toepassing zijn.

De aanbeveling is er mede op gericht deze kwesties te repareren. Zoals hierboven gesteld is voor site Chemelot, in overeenstemming met het Brzo, een integraal openbaar Veiligheidsrapport met onderliggende, vertrouwelijke

Installatieveiligheidsrapporten beschikbaar. In met name de Installatieveiligheidsrapporten is informatie opgenomen over alle scenario's die voor de omgeving van Chemelot relevant zijn. Ook de scenario's ten aanzien van onderlinge risico's. De Installatieveiligheidsrapporten zijn vertrouwelijk, aangezien deze (onder andere) gedetailleerde informatie over de installaties, de voorziene risico's en beschermende maatregelen in de bedrijfsprocessen van de aanwezige fabrieken/installaties bevatten. Erkend wordt dat de informatie daardoor wellicht onvoldoende transparant is. In 2014 is het laatste volledige Veiligheidsrapport opgesteld. Met de inwerkingtreding van het Brzo 2015 en de actualisatie van de onderliggende regelingen (onder andere op het gebied van aardbevingen en overstromingen) heeft Chemelot het Veiligheidsrapport in 2016 aangevuld. Op grond van de wettelijke verplichting moet het Veiligheidsrapport in 2019 worden herzien. Bij deze actualisatie zullen we aandacht besteden aan het transparant maken van de relevante gegevens, zonder hiermee vertrouwelijke, bedrijfsgevoelige informatie te delen. Hoofdstuk 1 van de overkoepelende omgevingsvergunning voor Chemelot wordt door ons in 2019 geactualiseerd. Hierin zal ook verwezen worden naar de externe veiligheidsaspecten uit het Veiligheidsrapport 2019. De deelvergunninghouders (de individuele site-users) zijn direct verantwoordelijk voor de naleving van de voorschriften uit de diverse delen van de omgevingsvergunning. Wij houden toezicht op het naleven van de voorschriften. CSP BV is als vergunninghouder van de overkoepelende omgevingsvergunning medeverantwoordelijk.

Bij vergunningaanvragen ten aanzien van de Chemelot Campus, waarbij in het OvV rapport in het bijzonder verwezen wordt naar het Center Court gebouw, maken we gebruik van de beschikbare kennis. Naar aanleiding hiervan worden aanvullende afwegingen gemaakt. Ter plaatse van het Center Court gebouw op de campus is het risico van een toxische gaswolk aanwezig. Alle personen die op de campus verblijven worden geïnstrueerd hoe ze moeten handelen bij een toxische uitbraak. De aanwezigheid van een aangewezen bedrijfsbrandweer, de bouwkundige maatregelen aan het gebouw en het voorgeschreven gebruik van het gebouw zorgen voor beheersbaarheid van de aanwezige veiligheidsrisico's. Op grond van de Wabo geven de Veiligheidsregio ZL, de Inspectie Leefomgeving en Transport en de gemeente Sittard-Geleen of Stein hun advies op de aanvraag. Deze adviezen worden meegenomen in de besluitvorming. We onderschrijven dat er bij elke aanvraag een afzonderlijke, nieuwe afweging nodig is en dat het noodzakelijk is dat hiervoor een duidelijk afwegingskader beschikbaar gesteld wordt. Dit kader en de bijbehorende criteria wordt nu opgesteld en meegenomen in de veiligheidsvisie.

Resumerend kan gesteld worden dat we gezamenlijk werken aan een heldere visie op veiligheid. In deze visie zal specifiek aandacht besteed worden aan het in kaart brengen van brand-, explosie- en toxische aandachtsgebieden die de leidraad voor de ruimtelijke ordening vormen. Ook het treffen van bouw- en omgevingsvoorschriften en het afwegingskader voor de (niet industriële) activiteiten op de Chemelot Campus zullen hierin hun weerslag krijgen. Ten slotte worden de mogelijkheden ten aanzien van in- en uitwaartse zoneringsvooractiviteiten ook bezien.

Over de uitwerking hiervan zullen wij u medio 2019 informeren.

Een afschrift van deze brief zal verzonden worden aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid.

/ Gedeputeerde Staten van Limburg

~~voorzitter~~

~~secretaris~~